

Fremtidens kulturskole

Sammen om fremtidens kunst- og kulturtilbud for barn og unge

Bakgrunn

Asker kommune er landets åttende største kommune med om lag 96 000 innbyggere og 6 500 ansatte. Asker legger FNs bærekraftsmål til grunn for arbeidet med å videreutvikle askersamfunnet. Sammen med innbyggerne legger vi til rette for et levende lokaldemokrati med gode nærdemokratiske ordninger. Kommunen satser på innovasjon og digitalisering, og skal gi gode og likeverdige tjenester til innbyggerne.

Med bakgrunn i kommunesammenslåingen i 2020, der de tre kommunene Hurum, Røyken og gamle Asker ble til én stor Asker kommune, søkte kommunen om deltakelse i pilotprosjektet Fremtidens kulturskole med ambisjoner om å utvikle et forpliktende og konkret samarbeid innen kommunens nye tjenesteområde Medborgerskap og med tjenesteområdet Oppvekst.

Samskaping og medvirkning skulle være viktige metoder i utviklingsprosjektet.

Medborgerskap består av virksomhetene Kulturskole, Bibliotek, Kultur, Idrett, Innbyggerdialog og frivillighet. Tjenesteområdet har et særlig ansvar for samhandling på tvers i organisasjonen, og for å legge til rette for samskaping med andre aktører i Asker samfunnet.

Sentralt står utvikling av arenaer og infrastruktur for kultur, fysisk aktivitet, idrett, friluftsliv og frivillighet, samt utprøving av nærdemokratiske ordninger og videreutvikling av andre former for innbyggermedvirkning.

Utlysningen om deltakelse i pilotprosjektet kom på et tidspunkt da Asker kulturskole så behovet for kompetansebygging og gode verktøy inn i et konkret samhandlingsprosjekt internt, særlig knyttet til tjenestetilbudet i søndre del av kommunen, og utviklingen av dette utfra lokale behov og innbyggermedvirkning. Vi ønsket også at Fremtidens kulturskole kunne fungere som et internt pilotprosjekt for å teste ut hvordan vi bedre kan arbeide på tvers av tjenesteområder lokalt i hele kommunen.

Struktur, forankring og arbeidsmåter:

Fire virksomheter har utgjort kommunegruppen.

Kulturskolen: Med kommunesammenslåingen og overdragelse av den private danseskolen Asker dans- og ballett i 2020 ble Asker en av landets største kulturskoler med om lag 2200 elevplasser i kunstfagene teater, dans, visuell kunst og musikk. Asker har godt utviklede fordypningstilbud innen klassisk musikk, rytmisk musikk, og i dans. Vi er også i oppstart med utviklingen av fordypningstilbud i visuell kunst og i teater gjennom deltakelse i ordningen inkluderende kulturskoler (2022-2024). Kulturskolen har undervisning og aktiviteter på ca. 25 steder i kommunen, på grunnskoler, Innbyggertorg og i egne lokaler. Kulturskolen er et lokalt kompetansesenter som også er ansvarlige for Den kulturelle skolesekken, Den kulturelle spaserstokken og drifter et musikkterapi-tilbud.

Ung kultur: Ungkultur Asker er kommunens ungdomsavdeling med ansvar for kultur- og fritidstilbud for ungdom i hele Asker. Avdelingen arrangerer et stort antall ungdomsarrangementer, koordinerer samarbeid og lokal innsats for ungdom, og har ansvar for drift av faste ungdomstilbud og ungdomsklubber ved 9 lokasjoner.

Bibliotek: Asker har seks bibliotek hvor du kan låne bøker, lydbøker og filmer. Vi arrangerer eventyrstunder, verksteder og kurs for barna, forfatterbesøk og mye mer.

Innbyggerdialog og frivillighet: innbyggerdialog og frivillighet sine kjernefunksjoner er ansvaret for balansering og koordinering av aktiviteter for innbyggertorgene, førstelinje for kommunal veiledning på telefon og ansikt til ansikt, lokalsamfunnsutvalg, frivillighetskoordinering og verktøy og metoder for samskaping. Virksomheten har ansvar for etablering og drift av de sju, etter hvert åtte, innbyggertorgene.

Kommunegruppen har bestått av

- Elise Marie Holmøy Mørk, hussjef Innbyggerdialog og frivillighet
- Nicolas Salvesen, avdelingsleder Ung kultur
- Jon Esteban Furøy, avdelingsleder Bibliotek
- Ingeborg Ane Støen Lund, rådgiver og tidligere rektor i Hurum kulturskole
- Tor Åge Schuneman, avdelingsleder Kulturskolen og co-koordinator i piloten
- Suzanne Bjørneboe, avdelingsleder Kulturskolen og koordinator i piloten

Forankring og begrunnelser

Søknad og deltakelse i pilotprosjektet ble forankret hos direktør i Medborgerskap. Politisk er piloten forankret gjennom orienteringssak utvalg for Medborgerskap, utvalg for Oppvekst og for Ungdomsrådet. I kommunedirektørens forslag til Handlingsprogrammet 2023-2026 heter det at: «Erfaringer og samarbeidsstruktur fra pilotprosjekt *Fremtidens kulturtilbud for barn og unge* vil benyttes til utvikling av flere lokalsamfunn, slik som Slemmestad og Tofte.» Kommunene har i perioden også vedtatt flere temaplaner, blant annet Temaplan for kultur, der samarbeid, tjenesteutvikling på tvers og utviklingene av gode møteplasser og felles arenaer er viktige strategier. Kommunegruppens arbeid har vært godt forankret hos ledergruppen i Medborgerskap, der presentasjoner og workshop har vært del av utvidede ledermøter.

Stortingsmelding 18, danner også et viktig bakteppe for arbeidet.

Temaplan Medborgerskap: https://www.asker.kommune.no/contentassets/326fcb6935fd4a71a4a0a8ecbf57dec1/temaplan-medborgerskap160621_rev.pdf

Temaplan kultur:

<https://www.asker.kommune.no/globalassets/om-asker-kommune/temaplaner/temaplan-kultur-oppdater-04.03.2022.pdf>

Meld. St. 18 (2020-2021) Oppleve, skape, dele – Kunst og kultur for, med og av barn og unge

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20202021/id2839455/>

Arbeidsmåter

I kommunegruppenes innledende arbeid ble det viktig å etablere felles eierskap til arbeidet og identifisere piloten som mer enn kulturskoleutvikling. Vi valgte prosjektittelen

Sammen om fremtidens kunst- og kulturtilbud for barn og unge. Med dette understreket vi at utviklingsprosjektet er for alle involverte virksomheter og at samhandlingen på tvers og samskapning med lokalsamfunnet skulle være et premiss i arbeidet. I søknaden om deltakelse i piloten definerte vi "søndre del av kommunen" som utgangspunkt for arbeidet.

Parallelt med oppstarten ble det også besluttet at de fire virksomhetene skulle etablere seg, eller få nye lokaler på tettstedet Sætre i tidligere Hurum kommune, og vi valgte derfor Sætre som stedet for piloten.

Vi måtte også bruke tid på å

- bli kjent med hverandre og med hverandres virksomheter
- identifisere styrker og utfordringer i egen og i hverandres virksomheter
- skape felles interesse og nysgjerrighet for å være sammen om et utviklingsprosjekt
- være i prosess og finne retning for prosjektet

Gjennom deltakelse og læring på samlingene i regi av Norsk Kulturskoleråd og KS spisset vi fokus og ønsket effektmål.

Fokus:

- Samarbeid på tvers – helhetlig tjenestetilbud for barn og unge
- Samarbeid internt i tjenesteområdet Medborgerskap og med grunnskolene
- Utvide samarbeidet til et samskappingsprosjekt der eksterne involveres som likeverdige partnere
- Innbyggermedvirkning

Effektmål:

- Kommunen har sterkere fokus (enn før prosjektstart) på helhetlige tjenestetilbud for barn og unge
- Etablerte systemer for samarbeid mellom virksomhetene i Medborgerskap og med Oppvekst, der virksomhetene samhandler og aktivitetene utfyller hverandre bedre enn før prosjektstart
- Sætre har en lokalt tilrettelagt kunst og kulturtilbud for barn og unge som er utviklet gjennom samarbeid, samskapning og innbyggermedvirkning

Kommunegruppens arbeid ble strukturert langs to spor, der spor 1 er tiltak og tjenesteutvikling og spor 2 er prosess og organisasjon (langsiktighet).

Spør 1 – fokus i Sætre

Stedsanalyse fra 2021 viser Sætre som et forholdsvis homogent og velutviklet sted med lav arbeidsledighet, god økonomi og som oppleves trygt. Samtidig svarer ungdom i Sætre negativt til kulturtilbud, idrettstilbud, steder å møtes og til kollektivtilbudet.

Kommunegruppen gjennomførte tidlig en egen kartlegging. Gjennom frivillighetsregistre, ved intervju av frivillighetskoordinator og flere lokale aktører fikk vi oversikt over lag og foreninger, private aktører, bedrifter og lokale ildsjeler som er involvert i ulike kulturtilbud for barn og unge. Rektorene på barne- og ungdomsskolen ble invitert inn til kommunegruppen og vi etablerte raskt et felles ønske om å planlegge noe sammen for og med elevene.

Vi inviterte også til et åpent "folkemøte" med tema kulturtilbud for barn og unge i Sætre og sendte bl.a. invitasjon til samtlige aktører fra kartleggingen. Aktørene fikk presentert seg for oss og for hverandre og vi gjorde det kjent at de forskjellige kommunale tjenestene skulle etablere tilbud lokalt og inviterte til samarbeid og medvirkning.

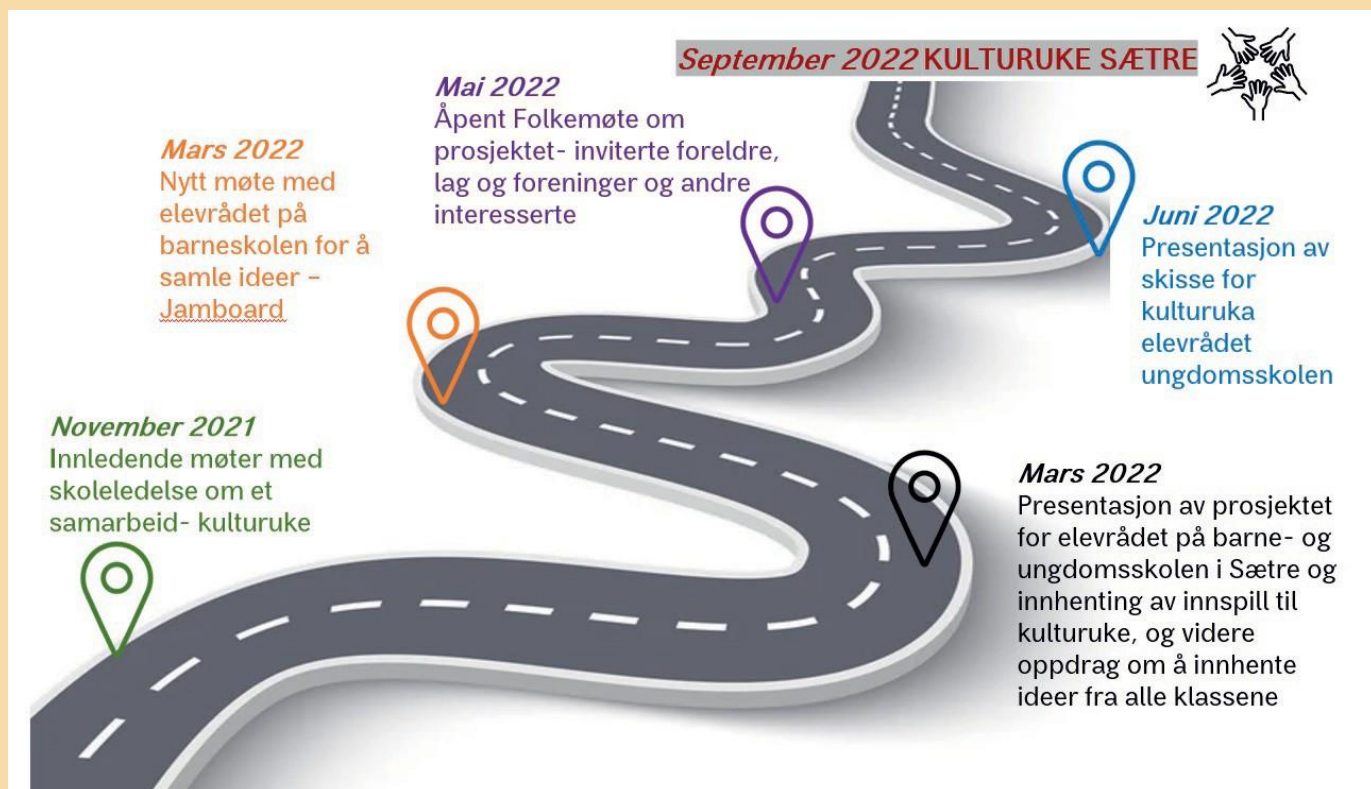
Med bakgrunn i ovenstående ble tiltaket vi har kalt Kulturuken i Sætre til og mange av tiltakene gjennom prosjektet omhandlet medvirkning, informasjonsutveksling og planlegging av denne.

Medvirkning

Det ble gjennomført medvirkningsprosesser med elevrådene på barne- og ungdomsskolen. Første runde i prosessen fikk elevrådene komme med innspill og de fikk ansvar for å hente innspill fra samtlige klasser på begge skolene. På ungdomsskolen ble disse innspillene sendt videre til prosjektgruppen fra rektor, og på barneskolen besøkte prosjektgruppen elevrådet for å samle inn nye ideer fra alle klasser på et Jamboard. Prosessen gav innsikt i elevenes interesser, samt konkrete innspill til aktiviteter i kulturuken for at den skulle treffe flest mulig. Metoden vi brukte var ikke høyt på medvirkningstrappen og dette kan gjennomføres mer ambisiøst neste gang. Da kan de eldre barna/ungdommene inviteres til å være drivere av aktivitetene selv og ta større del i planleggingen. Vi kan også involvere elevrådene i større grad i beslutningsprosessene. Erfaringen er at god planlegging og ressurser som tid og rom for innspill er viktig.

Kulturuken ble gjennomført i uke 38 ved Sætre barneskole og Sætre ungdomsskole. Innholdet var en blanding av kurs, workshops, foredrag og konsert som alle elevene måtte delta på, samt et utvalg aktiviteter som elevene kunne velge mellom.

Kulturskolelærere, ungdomsarbeidere, bibliotekarer og skolelærere bidro til at elevene fikk smakebiter innenfor kunst, musikk, band, animasjon, dans, teater, lego og programmering. Alle elevene fikk omvisning på det nye innbyggertorget, biblioteket, kulturskolelokaler og ungdomsklubben. Uken ble avsluttet med en konsert med profesjonelle ungdomsartister og DKS konsert. Ordføreren i Asker, Lene Conradi ønsket velkommen og fortalte litt om Fremtidens kulturskole.

Figur 1. Lokalsamfunnsinvolvering og medvirkning i forbindelse med kulturuke på Sætre

Evaluering og medvirkning etter Kulturuken viser stort sett at den opplevdes svært positivt. At det var de kommunale tjenestene innenfor kulturfeltet som tok initiativet skapte en fin inngang. Rektorenes meldte tilbake om gode planleggingsmøter, en god prosess og en bra design for uka og i tillegg et samlet JA fra elevene til “mer av dette”, mer av kunst og kultur i skolehverdagen.

Spør 2 – prosess og organisasjon

Parallelt med utviklingen av tiltak og tjenestetilbud på tvers av virksomhetene, har pilotarbeidet vært med på å utvikle en sterkere felles identitet i tjenesteområdet Medborgerskap. Å bli godt kjent med hverandre og med hverandres virksomheter og ansatte, den interne logikken og kulturen, og med selve tilbudene til barn og unge, har skapt grunnlag for forståelse, interesse og samarbeid. Vi har også oppdaget at enkelte av kommunens aktiviteter og tilbud til barn og unge overlapper hverandre og det er tilfeller der kulturskolens tilbud og Sfo kurs kan skje parallelt.

Gjennom kartleggingen av private virksomheter, frivillighet og andre lokale aktører dannet vi i fellesskap et grunnlag for å invitere til samskaping. Dette fikk vi delvis til gjennom tiltaket Kulturuka og det ligger nå godt til rette for å fortsette en mer utadrettet og inviterende arbeidsform lokalt.

Teori og erfaringsdeling rundt samskaping er viktig, samtidig har vi erfart at man bare må sette i gang, hive seg utpå siden dette må gjøres, erfares og justeres.

Fokuset på medvirkning i Fremtidens kulturskole, både gjennom fellessamlingene og internt i kommunegruppen har vært viktig. Kulturskolen er gode på medvirkning mellom elever og lærere gjennom, og i undervisningen, men som et systematisk grunnlag for kulturskoleutvikling har vi en vei å gå.

Gjennom kulturskolens organisering i Asker, oppleves avstanden til tjenesteområdet Oppvekst, til grunnskolene og Sfo stor. Kommunegruppens erfaring med å gå rett på den lokale barne- og ungdomsskolen og rektorene der er positiv. Som rektor på barneskolen begeistret utbrøt i oppsummeringen av Kulturuken var samarbeidet innenfor kunst- og kulturfag ny og positiv. En uke med ulike kunst- og kulturaktiviteter var veldig populært blant elevene og noe de ønsker mer av, «gjærne annen hver uke» som elevrådet på barneskolen oppsummerte. Parallelt med initiativer og samhandling med enkeltskoler bør bedre strukturer (og kultur?) for samarbeid etableres fra toppen, fra kommunedirektør, direktører for tjenesteområdene og virksomhetsledere. Det bør etableres helhetlige, forpliktende og varige samarbeidsmodeller mellom kulturskolen og oppvekst som bedre utnytter kulturskolens kompetanse i skole og SFO. Dette er adressert i vedtatt Temaplan for kultur, og er spilt inn i arbeidet med Temaplan for oppvekst som sluttbehandles våren 2023.

Tid har vært kommunegruppens aller største utfordring. Fellessamlingene har også tatt mye tid mye tid, men vært viktige for framdriften tematiske fokus, teoretisk og faglig input, samt ikke minst; å bli kjent med de andre kommunene og med deres prosjekter.

Når kommunen nå skal videreføre piloten anbefaler vi å fortsette stukturen med en dedikert kommunegruppe, men deltakelse fra de samarbeidende virksomhetene. En kombinasjon av deltakere med ledelsesansvar og noen med mer operativt ansvar, slik som hussjefer på Innbyggertorgene har fungert bra. Men da må prosjektene være godt forankret hos lederne lenger opp i systemet.

Noen anbefalinger videre:

- Tofte som nytt lokalsted for *Sammen om fremtidens kulturtilbud for barn og unge*
- Etablering av en definert og dedikert kommunegruppe
- Fastlagt møtestruktur for hvert halvår med en kombinasjon av lengre arbeidsmøter, kortere digitale inn-sjekk
- System for nasjonale treffpunkt
- Systematisk kartlegging av ulike aktører
- Bruk av analysekompetanse og stedsrapporter
- Samhandling med grunnskolene både systemisk og lokalt
- Medvirkning kan gjennomføres med flere virksomheter sammen

Noe som kunne vært gjort annerledes:

- Tidligere og bedre forankring hos lærerne i kulturskolen
- Bedre struktur på samarbeid med tjenesteområde Oppvekst
- Ta mer i bruk ulik kompetanse i og utenfor kommunen, inkludert analyseteam
- Bruke mer tid på eksterne aktører som grunnlag for samskaping
- En tydeligere prioritering fra ledelse

Denne rapporten er samskrevet av kommunegruppen og redigert av koordinator.